

Protokoll 8/2021

fört vid Valnämndens sammanträde onsdagen den 15 december 2021 kl. 10:30-11:55, Hantverkargatan 3 D, Glasblåsaren

Ledamöter	Catharina Piazzolla (S) Vice ordförande Kent Vesterberg (M) Oscar Wåglund Söderström (L) Johan Kling (C) ersätter Aleksander Lestarcic (M) Christer Hogstedt (V)
Ersättare	Wolfgang Lehmann (MP) Kerstin Rossipal (KD) Tina Rönngren (S)
Övriga närvarande	Roger Wihlborg Sekreterare Eva Debels Kanslichef Emmy Martinsson Handläggare Peter Göransson Handläggare Nicolas Heyum Handläggare Tora Lundin Handläggare Katina Staf Handläggare
Justerare	
Datum för justering	
Paragraf	§§1-10
Sekreterare	Roger Wihlborg

**§ 1
Justering****Beslut**

Catharina Piazzolla (S) och Kent Vesterberg (M) utsågs att justera protokoll.

§ 2
Kansliet informerar

Sammanfattning av ärendet

Kanslichefen Eva Debels rapporterade från konferens för de 20 största kommunerna som hölls i Stockholm 24-25 november. Slutbetänkande från utredningen "Säkerhet och tillgänglighet vid val" SOU 2021:96 presenteras av regeringen idag.

§ 3

Verksamhetsplan valnämnden 2022

Eva Debels föredrog ärendet.

VN 2021/31

Beslut

Valnämnden

godkänner förslag till verksamhetsplan för 2022 och överlämnar den till kommunstyrelsen

Handlingar i ärendet

- 599025 Verksamhetsplan (Valnämnden) (2)
- 599030 System för intern kontroll 2022
- 599028 Värdering och hantering av oönskade händelser (3)
- 599027 Upprättande av internkontrollplan (3)
- 601610 Informationssäkerhet ValN VP 2022

Valnämnden

Tjänsteutlåtande
Dnr: VN 2021/51(60)
Sid 1 (10)
2021-12-06

Handläggare
Eva Debels
Telefon: 08-508 29 062

Till
Valnämnden

Verksamhetsplan 2022 för Valnämnden

Förslag till beslut

Valnämnden

godkänner förslag till verksamhetsplan för 2022 och
överlämnar den till kommunstyrelsen

Valnämnden

08-508 29 062
08-508 29 000
eva.debels@stockholm.se
start.stockholm

Innehållsförteckning

Verksamhetsplan 2022 för Valnämnden	1
Förslag till beslut	1
Inledning	4
Konsekvenser av pandemin	4
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	4
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	4
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	5
Redovisning av ekonomi	7
Nämndens ekonomiska förutsättningar	7
Investeringar	9
Försäljningar av anläggningstillgångar	9
Resultatenheter	9
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	9
Budgetjusteringar	9
Omslutningsförändringar	9
Medel för lokaländamål	9
Övriga ekonomiska redovisningar	9
Särskilda redovisningar	9
Agenda 2030	9
Systematiskt kvalitetsarbete	9
Övrigt	10

Bilagor

Bilaga 1: Informationssäkerhet ValN VP 2022

Bilaga 2: System för intern kontroll 2022

Bilaga 3: Värdering och hantering av oönskade händelser (3)

Bilaga 4: Upprättande av internkontrollplan (3)

Inledning

Valnämnden svarar för organisation och genomförande av val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Nämnden svarar också för val till Europaparlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extra- och omval och folkomröstningar.

Omfattningen av nämndens samtliga uppgifter regleras i lagstiftning, både ansvarsområdet som sådant och i viss utsträckning den organisation som ska användas för att lösa uppgiften.

Nämndens arbete under verksamhetsåret är inriktat på att genomföra de allmänna valen den 11 september.

Konsekvenser av pandemin

Under verksamhetsåret 2022 ska de allmänna valen genomföras den 11 september. Det är idag svårt att veta exakt vilka anpassningar som kommer att krävas pga. pandemin. Mycket beror på smittläge och vilka rekommendationer samt restriktioner som kommer att gälla. Några anpassningar kommer nämnden att göra oavsett smittläge. Avseende personal kommer nämnden att överrekrytera röstmottagare eftersom vi befarar ett betydligt fler avhopp vid förtidsröstningen och på valdagen. Oavsett smittläge kommer nämnden på alla röstmottagningsställen tillhandahålla handsprit och desinficering för att torka av allmänna ytor. Kansliet planerar en kampanj om att uppmana väljare att förtidsrösta i tid för att undvika köer och trängsel. Ett budskap som även Valmyndigheten kommer att ha i sin information till väljarna.

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Valsystemet grundar sig på allmän och lika rösträtt och att valen ska vara fria, hemliga och direkta. Det innebär bland annat att alla väljare som har rösträtt har lika rätt att påverka valresultatet. Ingen annan får bestämma vad väljaren ska rösta på. Väljaren är inte tvungen att visa eller tala om vad den har röstat. Det är valnämndens uppgift att arbeta för att dessa principer upprätthålls.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Valnämnden ska i sitt arbete vara flexibel och lösningsinriktad så att stockholmarna och även de som tillfälligt besöker staden erbjuds goda möjligheter att rösta. Ändringar i vallagen har skapat svårigheter för nämnden att erbjuda förtidsröstning med hög tillgänglighet i hela staden. Ett sätt för nämnden att hitta alternativ är en pågående upphandling om tillfälliga lokaler. Nämnden har också inlett samarbete med idrottsförvaltningen avseende lokalfrågor för att ev. använda ett antal idrottshallar som vallokaler.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden står inför stora utmaningar. Nya regler i vallagen om avskärmning av valsedlarna innebär svårigheter att hitta lämpliga lokaler för att genomföra både förtidsröstning och röstning på valdagen. För att genomföra valen krävs också stora mängder personal som röstmottagare och andra stödfunktioner. Att rekrytera kvalificerad personal som också åtar sig uppdrag val efter val är en viktig uppgift som inte är enkel då personalomsättningen är stor samtidigt som staden växer och har vuxit mycket snabbt. Arbetet med att säkra lokaler och personal har påbörjats under hösten 2021 och kommer att fortgå fram till valdagen.

Nämnden har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys och arbetet med säkerhetsfrågor sker i nära samarbete med stadsledningskontoret.

Utbildningen av röstmottagarna är omfattande. Nämnden planerar att förstärka utbildningen men också informationen till röstmottagare och andra grupper som jobbar i valet med att samla all information på stadens utbildningsplattform.

En upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning pågår och förväntas vara klar i mitten januari.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Under året sker det allmänna valet. Nämndens absolut största kostnad är den personal som arbetar vid valet. Lönen utbetalas i oktober. Det innebär att nämnden har svårt att vid T1 och T2 göra en tillförlitlig prognos. Dock kommer nämnden vid tertialrapport 1 ha en större kännedom om de ekonomiska förutsättningarna inför valåret då besked om statsbidrag förväntas komma under våren.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar		100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar		100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2		+/- 1 %	År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

I syfte att både vara kostnadseffektiva och säkerställa att nämnden kontinuerligt kan använda samma lokaler val efter val utnyttjas i största möjliga mån de lokaler som staden äger och förvaltar. Stadens skolor används som vallokaler på valdagen och vid förtidsröstning stadens stadsbibliotek, medborgarkontor m.m. Vid inköp av material tas hänsyn till att det även ska kunna återanvändas vid kommande val.

Nämndmål: Tillgänglighet

Beskrivning

Tillgängligheten till stadens röstningslokaler ska öka.

Kommentar

I den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för 2022 framgår att utgångspunkten för nämndens arbete ska vara att alla röstberättigade ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta i allmänna val. Nämnden ska därför planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Nämnden beslutar i ett särskilt ärende om inriktningen inför allmänna valen 2022.

Av ärendet framgår att valnämnden ska erbjuda alla stockholmare och besökare i Stockholm goda möjligheter att rösta. Detta sker bland annat genom god bemanning och välutbildad personal. Förtidsröstningslokaler ska vara placerade i områden där både kommuninvånare och andra rör sig. Valdagens vallokaler ska vara placerade på ett sätt som gör det lätt att hitta till dem och avståndet till dem ska vara rimligt i alla delar av staden. Lokalerna uppfylla de krav på tillgänglighet och neutralitet som vallagen ställer.

Den webbplats som kansliet tog fram till valet 2018 och 19, Rösta i Stockholm, var en mycket uppskattad tjänst som användes av många och hade stor betydelse särskilt på valdagen för väljarna att hitta sin vallokal. Tjänsten kommer att uppdateras för att kunna användas vid valet.

Inför varje val gör kansliet en allmän översyn kring tillgänglighet till stadens röstmottagningsställen vid valen. Samtliga lokaler som ska användas för röstning granskas utifrån de riktlinjer som utfärdats av Boverket och Myndigheten för delaktighets checklista. Vid varje besök granskas inte enbart den fysiska tillgängligheten utan stor vikt läggs även vid att förbättra hänvisningsskyltning utanför och inne i byggnaderna.

Utöver detta informeras röstmottagarna vid utbildningen om vikten av att tänka på personer med allergier, vara behjälpliga för personer med olika funktionsnedsättning samt möjligheten att ta emot en röst utanför röstmottagningsstället.

Utöver den rent fysiska tillgängligheten inne i lokalerna informerar och sprider kansliet det informationsmaterial som Valmyndigheten framställer till personer med olika funktionsnedsättning. Valmyndigheten framställer även informationsmaterial på lätt svenska och på andra vanligt förekommande språk.

Det är inte valnämndens uppgift att arbeta för ett högre valdeltagande, men nämnden kan med de möjligheter som nämnden förfogar över beakta förutsättningarna att göra det enklare att rösta. En hög tillgänglighet på sätt att det är lätt att hitta en förtidsröstningslokal med generösa

öppettider gör det enklare att rösta. I de flesta av dessa stadsdelar med lågt valdeltagande erbjuds förtidsröstning på medborgarkontor och i bibliotek.

Som vid tidigare val kommer kansliet utrusta alla förtidsröstningslokaler med dator, skrivare och uppkoppling mot valdatasystemet för att kunna skriva ut röstkort på plats.

Av erfarenhet vet kansliet att en av de viktigaste åtgärderna för att ge väljarna bättre service och kunna svara på frågor är det finns röstmottagare som pratar de språk som är vanligt förekommande inom de stadsdelar med historiskt lågt valdeltagande. I vår rekrytering av röstmottagare i övrigt, påtalas behovet av språkkunskaper, och kansliet kommer under våren att särskilt försöka rekrytera röstmottagare från stadsdelsförvaltningarna i ytterstaden.

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

I kommunfullmäktiges beslut om budget 2021 tilldelades valnämnden 65,4 mkr för kommande verksamhetsår. Under verksamhetsåret avser nämnden att budgetmässigt arbeta med följande delområden: nämnd, kansli, valmaterial, vallokaler, valdistrikt, förtidsröstning, valdagen, onsdagsräkning och kurser.

10. Nämnd 162 tkr

Inom delområdet upptas kostnader som direkt sammanhänger med den politiska styrningen av verksamheten. Budgeten bygger på ett antagande om elva sammanträden med valnämnden under året samt en utbildning/konferens för nämnden.

20. Kansli 9 940 tkr

Inom delområdet kansli ligger valnämndens ersättning enligt avtal med stadsledningskontoret för kontorshyra. Vidare ingår även nämndens kostnader till serviceförvaltningen för löne- och ekonomiadministration samt datastöd. Inom delområdet ligger även kansliet personal samt den informationsgrupp som arbetar fem veckor runt valet och stöttar kansliet.

30. Valmaterial 3 900 tkr

Inom delområdet ligger kostnaden för inköp av nytt valmaterial och lagerhållning av nämndens valmaterial. Inom delområdet finns även alla kostnader för transporter och packning av material avseende förtidsröstningen och valdagen.

40. Vallokaler 3 559 tkr

Under delområdet upptas den ersättning som utbetalas varje år till valnämndens kontaktpersoner i de enskilda valbyggnaderna. Kontaktpersonerna ansvarar för att lokalerna öppnas, stängs och städas samt att väljarna får service på valdagen. Inom området finns även kostnaderna för kontaktpersonernas arbete vid och under valdagen. Eventuella lokalhyror för lokaler på valdagen ingår också inom denna budgetpost.

50. Valdistrikt 25 006 tkr

Området omfattar kostnader för personalen i valdistrikten. Den dominerande posten är

röstmottagarnas arvode.

60. Förtidsröstning 20 266 tkr

Inom området ingår alla kostnader för förtidsröstningen. Den största posten även inom detta delområde är lönekostnader för den personal som arbetar som röstmottagare. Vidare ingår även kostnader för lokalhyror samt nämndens egna informationsinsatser utöver de som Valmyndigheten svarar för. I området ingår även upphandlingen av Postnord avseende transporter och sortering av förtidsröster.

70. Valdagen 746 tkr

Delområdet omfattar de kostnader som är förenade med valdagen såsom mottagningen i Blå Hallen, resurspersoner och ledsagarservice.

80. Valnämndens preliminära rösträkning. (Onsdagsräkningen) 963 tkr

Onsdagen efter valdagen sker den s.k. onsdagsräkningen. Denna kan vid behov förlängas till torsdagen. Kostnaden för onsdagsräkningen består av arvoden till röstmottagare, förtäring och lokal.

90. Kurser 858 tkr

Inför valen ska alla röstmottagare genomgå en utbildning. Alla röstmottagare får också en handledning om hur röstmottagningen går till. Inom området finns kostnaderna för handledningar, kurslokaler och utbildare.

Intäkter

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 anslagit medel till kommunerna för genomförande av förtidsröstningen. Beslut har dock ännu ej fattats om hur bidraget ska fördelas. Valnämnden återkommer i Tertialrapport 1 med en budgetjustering.

Programområde	Budgetförslag 2022 (tkr)
10 Nämnd	162
20 Kansli	9 940
30 Valmaterial	3 900
40 Vallokaler	3 559
50 Valdistrikt	25 006
60 Förtidsröstning	20 266
70 Valdagen	746
80 Onsdagsräkningen	963
90 Kurser	858
Summa:	65 400

Investeringar

-

Försäljningar av anläggningstillgångar

-

Resultatenheter

-

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

-

Budgetjusteringar

-

Omslutningsförändringar

-

Medel för lokaländamål

-

Övriga ekonomiska redovisningar

-

Särskilda redovisningar

-

Agenda 2030

-

Systematiskt kvalitetsarbete

-

Övrigt

-

System för intern kontroll

Valnämnden ska enligt regler för ekonomisk förvaltning och stadens anvisningar för intern kontroll upprätta ett system för intern kontroll, en väsentlighets- och riskanalys och en plan för intern kontroll. Systemet ska beskriva hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas. I systemet ska roller och ansvarsfördelning samt rapporteringsrutiner beskrivas. Därutöver ska de beslutade riktlinjer, regler och anvisningar som styr verksamhet framgå.

Arbetet med intern kontroll

I samband med framtagande verksamhetsplan görs en väsentlighets- och riskanalys. Väsentlighets- och riskanalysen utgör grunden för arbetet med intern kontroll. Utifrån väsentlighets- och riskanalysen tas en internkontrollplan fram. I internkontrollplanen planeras och dokumenteras vilka kontroller som görs av de systematiska kontrollerna. Syftet är att bedöma hur väl de systematiska kontrollerna fungerar samt att ge valnämnden underlag för att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Uppföljning av intern kontroll

Valnämnden arbete med den interna kontrollen följs upp systematiskt av kansliets personal, kan tilläggas att kansliet består av under 2022 fyra fast anställda och tre visstidsanställda. Många arbetsuppgifter utförs gemensamt för att minska sårbarheten. Kanslichefen rapporterar snarast möjligt väsentliga avvikelser till valnämnden. Vid väsentliga avvikelser ska åtgärder vidtas. Valnämnden köper att ekonomihantering av serviceförvaltningen. Under 2021 slöts även överenskommelse med serviceförvaltningen om att göra den interna kontrollen då förvaltningen är för liten för att kunna utföra intern kontroll på ett tillförlitligt sätt.

Uppföljning av internkontrollarbetet sker i samband med tertialrapport 2 samt verksamhetsberättelse. I tertialrapport 2 ska valnämnden delrapportera hur det interna kontrollarbetet har fortlöpt och i samband med verksamhetsberättelsen ska valnämnden följa upp det interna kontrollarbetet.

Ansvarsfördelning

En förutsättning för en tillräcklig intern kontroll är en tydlig delegation av ansvar och befogenheter i organisationen. Nedan beskrivs roller och ansvar i arbetet med intern kontroll inom valnämnden.

Valnämnden

Valnämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen i den egna verksamheten. I ansvaret ingår att årligen:

- upprätta och besluta om ett system för intern kontroll
- genomföra och besluta om en väsentlighets- och riskanalys
- upprätta och besluta om en internkontrollplan utifrån genomförd väsentlighets- och riskanalys
- delrapportera resultatet av valnämndens interna kontroll (tertiär rapport 2.)
- följa upp och bedöma huruvida den interna kontrollen är tillräcklig, delvis tillräcklig eller otillräcklig (verksamhetsberättelse)

Kanslichefen

Kanslichefen leder arbetet med den interna kontrollen och ser till att detta görs på ett så effektivt sätt som möjligt. I ansvaret ingår även att:

- se till att medarbetarna har kunskap om de lagar, riktlinjer och rutiner som gäller för arbetet samt har kännedom om hur brister och avvikelser ska rapporteras
- skapa förutsättningar för ett arbetsklimat som främjar tillräcklig intern kontroll
- verka för att de arbetssätt som används bidrar till tillräcklig intern kontroll
- snarast möjligt rapportera brister och avvikelser i enlighet med systemet för intern kontroll

Medarbetare

I medarbetarnas ansvar ingår att:

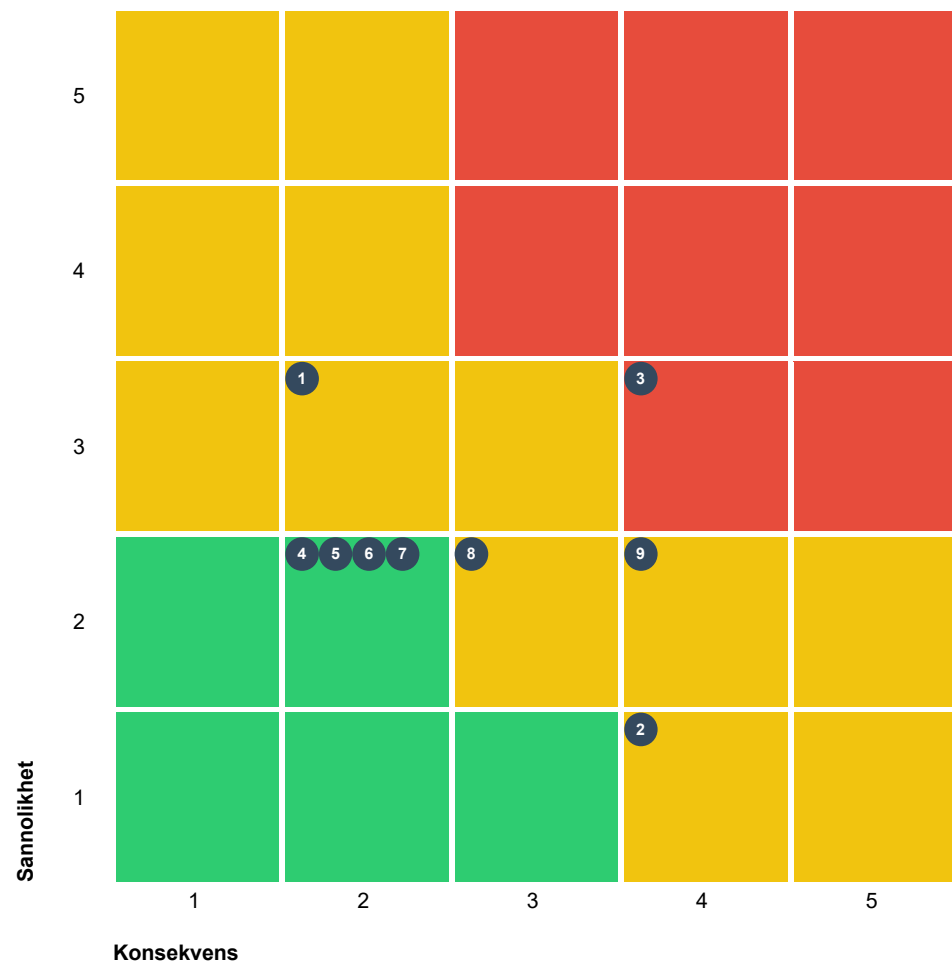
- följa de lagar, riktlinjer och rutiner som gäller för arbetet
- rapportera brister och avvikelser i enlighet med systemet för intern kontroll.

Styrande dokument

Utöver de för staden beslutade styrdokument och anvisningar som är tillämpliga för valnämnden gäller även följande:

- Reglemente för valnämnden i Stockholms stad 2014:14
- Delegationsordning
- Interna riktlinjer gällande dokumenthantering och arkivering så som klassificeringsstruktur och hanteringsanvisningar.
- Registerförteckning över personuppgifter
- Vallagen (2005:837)

**Värdering och hantering av oönskade händelser - 2022 (Valnämnden)

Kritisk
Medium
Låg

	Sannolikhet	Konsekvens
5	Mycket sannolikt	Mycket allvarig
4	Sannolikt	Allvarig
3	Möjlig	Kännbar
2	Mindre sannolikt	Lindrig
1	Osannolikt	Försumbar

1 Kritisk 4 Medium 4 Låg | Totalt: 9

Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Föregående år	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Med till upprättande av IKP?	Åtgärd VoR	Datum
Fakturahantering	Kontroll av fakturor avseende kontering och underlag	1	 Felaktig kontering eller att underlag saknas	Sannolikhet 2021 3. Möjlig Konsekvens 2021 2. Lindrig Riskvärde 2021 6	3. Möjlig	2. Lindrig	6	 Ja	 Fakturakontroll Beskrivning Serviceförvaltningen eskalerar antalet kontroller i samband med valet.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
Förebygga otillåten påverkan	Information om jävssituationen och representation. Bisysslor som påverkar anställningen måste anmälas och godkännas. Inköpsprocessen kräver dels godkännande, dels attest av två olika personer.	2	 Bristande förtroende för valadministrationen		1. Osannolikt	4. Allvarlig	4	 Ja	 Fakturakontroll Beskrivning Överenskommelse med serviceförvaltningen om kontroller. Extern revisor anlitad av revisionskontoret granskar.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31

Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Föregående år	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Med till upprättande av IKP?	Åtgärd VoR	Datum			
Lokalförsörjning	Behov av tillfälliga lokaler inventeras i god tid inför val. Kontakt tas med stadens fastighetsägare och externa fastighetsägare. Avtal skrivs så snart det är möjligt. Upphandling av tillfälliga röstningslokaler pågår och förväntas avslutas första kvartalet 2022.	3	 Brist på röstningslokaler för förtidsröstning. Upphandling överklagas och processen drar ut på tiden.		3. Möjlig	4. Allvarlig	12	 Ja	 Inventering av möjliga lokaler. Upphandling av tillfälliga lokaler.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-09-11			
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	Budgetjustering	4	 Bristande prognossäkerhet		Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt	Konsekvens 2021 2. Lindrig	Riskvärde 2021 4	2. Mindre sannolikt	2. Lindrig	4	 Ja	 Stöd från serviceförvaltningen Beskrivning Serviceförvaltningen är behjälplig vid upprättande av prognoser.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31

Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Föregående år	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Med till upprättande av IKP?	Åtgärd VoR	Datum
Nämndens prognosföljksamhet	Tertialrapport. Överenskommelse med serviceförvaltningen om stöd och rådgivning i prognosarbetet. Sannolikt kommer valnämnden begära budgetjustering i tertialrapport 1. Storleken på stadsbidrag för valets genomförande beslutas första kvartalet 2022.	5	 Felaktig prognos	Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt	2. Mindre sannolikt	2. Lindrig	4	 Ja	 Stöd från service	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
Oegentligheter	Fakturakontroll görs av godkännare och attestant. Överenskommelse med serviceförvaltningen om stickprovskontroller av fakturor. Antalet fakturor som kontrolleras eskaleras i samband med val.	6	 Oegentlighet	Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt	2. Mindre sannolikt	2. Lindrig	4	 Ja	 Fakturakontroller	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31

Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Föregående år	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Med till upprättande av IKP?	Åtgärd VoR	Datum
 Inköp och avtalstrohet	Avtalstrohet	7	 Oönskade inköp	Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt Konsekvens 2021 2. Lindrig Riskvärde 2021 4	2. Mindre sannolikt	2. Lindrig	4	 Ja	 Kontroller Beskrivning Serviceförvaltningen gör månatliga kontroller. Extern revisor upphandlad av revisionskontoret finns.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
 Systematiskt informationssäkerhetsarbete	Uppföljning av förvaltningsplan för Kaskelot. Uppföljning av anställdas status gällande utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd.	8	 Dataintrång eller att personuppgifter röjs	Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt Konsekvens 2021 3. Kännbar Riskvärde 2021 6	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	 Ja	 Incidenthantering Beskrivning Intrång rapporteras till och ifrån leverantör. Stadsledningskontorets riktlinjer för incidentrapportering följs.	Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31

Process	Arbetssätt	Nr	Oönskad händelse	Föregående år	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Med till upprättande av IKP?	Åtgärd VoR	Datum
		9	 Valadministrativa systemet ligger nere över lång tid	<p>Sannolikhet 2021 2. Mindre sannolikt</p> <p>Konsekvens 2021 4. Allvarlig</p> <p>Riskvärde 2021 8</p>	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	 Ja	<p> Backup</p> <p>Beskrivning Backup sker systematiskt, oftare nära inpå valet</p>	<p>Startdatum 2022-01-01</p> <p>Slutdatum 2022-09-30</p>

Instruktioner:

Här skapas *Kontrollaktiviteter*. Alla dessa hamnar i internkontrollplanen (IKP). Utan en kontrollaktivitet kommer den alltså **ej** med till internkontrollplanen!

 För ytterligare instruktion klicka på frågetecknet i verktygsfältet längst ut till höger

Steg 1: Skapa *Kontrollaktiviteter* till alla oönskade händelser som ska med till IKP

Hittar du inte din oönskade händelse kan du gå tillbaka till föregående vy och välja att den ska med till upprättande av IKP .

****Upprättande av internkontrollplan – 2022 (Valnämnden)**

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetssätt	Systematisk kontroll	Oönskad händelse	Kontrollaktivitet
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Fakturahantering <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	Kontroll av fakturor avseende kontering och underlag	<p>Överenskommelse med serviceförvaltningen om stickprovskontroll av moms, kontering och fakturor</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? * Rapport från serviceförvaltningen</p> <p>Vilken funktion kontrollerar? * Godkännare och attestant</p> <p>När utförs kontrollen? * Månadsvis av 7 fakturor. Under tiden maj till oktober ska 15 fakturor i månaden kontrolleras.</p>	<p> Felaktig kontering eller att underlag saknas</p> <p>Med till upprättande av IKP? Ja</p>	<p>Kontroll kontering och underlag</p> <p><i>Kontrollansvarig*</i> Roger Wihlborg</p> <p>Startdatum 2022-01-01</p> <p>Beskrivning I samband med tertialrapporter och VB ska kontering kontrolleras. Överenskommelse med serviceförvaltning om att de ska utföra kontroller.</p> <p>Slutdatum 2022-12-31</p>
	Förebygga otillåten påverkan <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	<p>Information om jävssituationen och representation. Bisysslor som påverkar anställningen måste anmälas och godkännas. Inköpsprocessen kräver dels godkännande, dels attest av två olika personer.</p>	<p>Information</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? * Minnesanteckningar. Personalakt.</p> <p>Vilken funktion kontrollerar? * kanslichef</p> <p>När utförs kontrollen? * Årlig info på APT och vid nyanställning</p>	<p> Bristande förtroende för valadministrationen</p> <p>Med till upprättande av IKP? Ja</p>	<p>Apt och introduktionsprogram för anställd.</p> <p>Startdatum 2012-12-31</p> <p>Slutdatum 2012-12-31</p>

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Systematisk kontroll	Oönskad händelse	Kontrollaktivitet
	Lokalförsörjning <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	Behov av tillfälliga lokaler inventeras i god tid inför val. Kontakt tas med stadens fastighetsägare och externa fastighetsägare. Avtal skrivs så snart det är möjligt. Upphandling av tillfälliga röstningslokaler pågår och förväntas avslutas första kvartalet 2022.	Lokalbehov Hur dokumenteras kontrollen? * Röstningslokaler offentliggörs av valmyndigheten. När utförs kontrollen? * Löpande inför val	 Brist på röstningslokaler för förtidsröstning. Upphandling överklagas och processen drar ut på tiden. Med till upprättande av IKP? Ja	Lokalregister granskas löpande löpande. <i>Kontrollansvarig*</i> Eva Debels Beskrivning Alla lokaler finns i valadministrativt system. Klara rapporteras till valmyndigheten. Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-09-11
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	Budgetjustering	Månadsuppföljning Hur dokumenteras kontrollen? * Månadsrapport När utförs kontrollen? * Varje månadsskifte	 Bristande prognossäkerhet Med till upprättande av IKP? Ja	Prognos <i>Kontrollansvarig*</i> Eva Debels Beskrivning Prognos vid månadsrapport Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
	Nämndens prognosföljsamhet <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	Tertialrapport. Överenskommelse med serviceförvaltningen om stöd och rådgivning i prognosarbetet. Sannolikt kommer valnämnden begära budgetjustering i tertialrapport 1. Storleken på stadsbidrag för valets genomförande beslutas första kvartalet 2022.	Budgetuppföljning Hur dokumenteras kontrollen? * Tertialrapport När utförs kontrollen? * Tertialrapport	 Felaktig prognos Med till upprättande av IKP? Ja	Prognos T2 <i>Kontrollansvarig*</i> Eva Debels Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-09-30
	Oegentligheter <i>Ansvarig chef*</i> Eva Debels	Fakturakontroll görs av godkännare och attestant. Överenskommelse med serviceförvaltningen om stickprovskontroller av fakturor. Antalet fakturor som kontrolleras eskaleras i samband med val.	Månadsrapport Hur dokumenteras kontrollen? * I samband med månadsrapport När utförs kontrollen? * Månatligen	 Oegentlighet Med till upprättande av IKP? Ja	Kontroll av oegentligheter <i>Kontrollansvarig*</i> Eva Debels Beskrivning Kontroll av oegentligheter Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Systematisk kontroll	Önskad händelse	Kontrollaktivitet
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	 Inköp och avtalstrohet Ansvarig chef* Eva Debels	Avtalstrohet	Vid inköp och attest av fakturor Hur dokumenteras kontrollen? * Agresso Vilken funktion kontrollerar? * Godkännare och attestant När utförs kontrollen? * Månadsrapport eller när faktura attesteras	 Önskade inköp Med till upprättande av IKP? Ja	Kontroll vid attest Kontrollansvarig* Eva Debels Beskrivning Leverantörskontroll Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
	 Systematiskt informationssäkerhetsarbete Ansvarig chef* Eva Debels	Uppföljning av förvaltningsplan för Kaskelot. Uppföljning av anställdas status gällande utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd.	Uppföljning av förvaltningsplan och rapport från utbildningspotalen. Hur dokumenteras kontrollen? * Protokoll och rapport. När utförs kontrollen? * Årligen av förvaltningsplan, löpande av utbildningar.	 Dataintrång eller att personuppgifter röjs Med till upprättande av IKP? Ja Valadministrativa systemet ligger nere över lång tid Med till upprättande av IKP? Ja	Informationssäkerhet Kontrollansvarig* Roger Wahlborg Beskrivning Kontroll att Valnämnden utför systematiskt dataskyddsarbete Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31 Informationstillgång Kontrollansvarig* Roger Wahlborg Beskrivning Systemet används dagligen så rapport till support ska ske omedelbart. Startdatum 2022-01-01 Slutdatum 2022-12-31
				Det administrativa systemet Kaskelot påverkas Med till upprättande av IKP? Ja	Systemet används varje dag. Beskrivning Användare anmäler avvikelser direkt till support. Startdatum 2012-12-31 Slutdatum 2012-12-31

Redovisning av grundläggande baskrav för informationssäkerhet

Vid frågor kontakta Funktionen för stadsövergripande informationssäkerhet, vid avdelningen för it och digitalisering, stadsledningskontoret.

Redovisningen ska fyllas i och biläggas nämndens/bolagets verksamhetsplan för 2022.

E:post: funktion.slk.informationssakerhetcentralt@stockholm.se

Kommentar

Anvisningar

Detta dokument ger anvisningar om hur nämnder och bolag ska redovisa sin följsamhet till ett urval av kraven från stadens riktlinjer för informationssäkerhet. Urvalet är gjort för att representera några av de mest grundläggande baskraven som en nämnd/bolag har att genomföra för att kunna visa att nämnden/bolaget leder och styr risker inom informationssäkerhetsområdet enligt lagkrav och riktlinjer. Notera att det finns lagkrav på informationssäkerhetsområdet som innebär att nämnd/styrelse genom dokumentation ska kunna visa sin efterlevnad till de krav som gäller för verksamheten, varför redovisningen fyller en funktion även i det avseendet. Baskraven i denna anvisning är inte uttömmande för det informationssäkerhetsarbete som nämnden/bolaget har att genomföra enligt krav i lagar och riktlinjer.

Anvisningen är avsedd att besvaras med stöd av den *lokala informationssäkerhetssamordnaren* som är sakkunnig och utgör förvaltningschefens/bolagschefens primära stöd.

Syftet med informationssäkerhetsarbetet är att skapa förutsättningar att ändamålsenligt och effektivt nå stadens mål om trygg, effektiv och modern storstad för stadens invånare, företagare och besökare. Stockholm har som ambition att bli världsledande inom digitaliseringsområdet vilket ytterligare adresserar vikten av dessa frågor.

Den uppföljning som anvisas i detta dokument är även en del av den interna kontrollen som stadens verksamheter inklusive den centrala informationssäkerhetsfunktionen är skyldig att utöva för att visa att stadens verksamheter bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat.

Uppföljning av allvarliga incidenter samt förvaltningens-/bolagets utbildningsläge för sina medarbetare, i enlighet med tidigare års (2021) VP-anvisning ska fortsatt förvaltningschef/bolagschef fortsatt informera sig om varje år, som en stående punkt i ledningens genomgång.

Informationsägarens ansvar

Nämnden/bolagsstyrelsen är ytterst informationsägare, tillika personuppgiftsansvarig, i sin verksamhet. Informationsägaren ansvarar för att den information som verksamheten hanterar är riktig och tillförlitlig samt ansvarar för hur informationen hanteras och sprids. Det är därför ett budgetuppdrag för nämnder och bolag att arbeta systematiskt och ändamålsenligt med informationssäkerhet.

Förvaltnings- och bolagschef är nämnden/styrelsens operativa informationsägarrepresentant i linjen. Förvaltnings- och bolagschef ansvarar för styrningen och resursättningen av det lokala informationssäkerhetsarbetet.

Förvaltningschef/bolagschef ska årligen tillse att verksamhetsplanen omfattar relevanta informationssäkerhetsaktiviteter samt följa upp utfallet av detta arbete. Avsikten med denna anvisning är att hjälpa förvaltnings- och

Redovisning av grundläggande baskrav

	Krav	Status	Kommentar
1	Förvaltningschef/bolagschef har inrättat en <i>ändamålsenlig organisation</i> ¹ med tillräckliga resurser för att hantera verksamhetens aktiviteter ² för informationssäkerhet inklusive dataskydd samt övriga områden ³ .	Ja	Informationssäkerhetssamordnare finns och en extern DSO finns.
2	Förvaltningschef/bolagschef har tillsett att dataskyddsombudet har en <i>självständig och oberoende ställning</i> ⁴ och rapporterar till nämnd/styrelse ⁵ .	Ja	Extern DSO, avtal med JP infonet
3	Förvaltningschef/bolagschef har tillsett a) att verksamhetens informationsmängder ⁶ har kartlagts samt b) att de viktigaste informationsmängderna även har klassats och riskbedömts.	a) Ja b) Ja	a) Registerförteckning genomförd tillsammans med DSO b) Informationssäkerhetsklassning av det valadministrativa systemet Kaskelot genomförd

4	Förvaltningschef/bolagschef har tillsett att verksamheten, utifrån riskprioritering ⁷ , har följt upp implementeringen av skyddsåtgärder för de viktigaste informationsmängderna. Skyddsåtgärderna berör både den egna verksamheten samt leverantörer/biträden.	Ja	
5	Förvaltningschef/bolagschef har säkerställt att registerförteckningen ger en rättvisande bild av verksamhetens personuppgiftsbehandlingar och hålls uppdaterad.	Ja	
6	Förvaltningschef/bolagschef har informerat sig om att verksamhetens informationssäkerhetsrisker hanteras i en handlingsplan ⁸ , samt beslutat om vilka av dessa som tas om hand i verksamhetsplanen för nästkommande år.	Ja	

Fotnoter:

1) Olika verksamheter behöver utforma och införa stöd på olika sätt för att få bästa effekt, det är det som avses med begreppet *ändamålsenlig organisation*.

2) *Exempel på möjliga aktiviteter som ska utföras för att informationssäkerhetsarbetet inkl. dataskydd följer nedan. Aktiviteterna utgör en sorts verktygslåda:*

Informationsklassning, riskanalys, riskbehandling, behörighetsstyrning, uppföljning av behörigheter, kravställning i avtal, säkerhetshantering i förvaltningsarbete, upphandlingar, och projekt, uppföljning av skyddsåtgärder för egen- resp. leverantörs verksamhetsprojekt för etablering av dataskydd, registerförteckningar, konsekvensbedömningar, upprättande av personuppgiftsavtal med instruktioner, översyn och statusrapportering, inventering och hantering av 3:e-landsöverförande, juridisk omvärldsbevakning avs. GDPR och dataskyddspraxis

3) Övriga områden som ställer säkerhetskrav varierar beroende på den verksamhet som bedrivs och kan t.ex. avse NIS-direktivet, patientdatalagen, tillgänglighetsdirektivet, m.m.

4) Dataskyddsombudet (DSO) ska kunna arbeta självständigt och oberoende, utan att bli påverkad av andra inom organisationen. Det är därför viktigt att dataskyddsombudet inte har andra arbetsuppgifter som kan krocka med rollen som dataskyddsombud. (källa IMY, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/dataskyddsombud/>)

Om dataskyddsombudet företräder arbetsgivaren i en *chefsroll* eller har andra utföraruppdrag i linjen såsom *arkivarie* eller deltar operativt i säkerhetsarbetet i rollen som *lokal informationssäkerhetssamordnare* så utgör det ett hinder för ombudets självständighet och oberoende. Den personuppgiftsansvarige (PuA) råder över ändamål och medel vilket dataskyddsombudet måste vara frikopplad från.

5) Dataskyddsombudet ska rapportera direkt till den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets högsta förvaltningsnivå. (källa: GDPR Artikel 38.3)

6) Det är verksamhetens information som ska skyddas, därför behöver verksamhetens information först kartläggas. Med informationsmängd avses en logisk sammanhängande gruppering av information exempelvis inom en process. Olika verksamheter hanterar olika information beroende på verksamhetens uppdrag och de aktiviteter som följer av uppdraget, t.ex. för en stadsdelsnämnd, en fackförvaltning eller ett av stadens bolag.

7) Efter en genomförd klassning får verksamheten ut en lista över de skyddsåtgärder som verksamheten behöver arbeta med för att skydda informationen. Riskprioritering syftar till att skilja på höga och låga risker i förvaltningarnas/bolagens verksamheter, så att resurser kan styras till skyddsåtgärder som är mest kritiska för verksamheten. Riskprioritering utgör således ett stöd för vilka skyddsåtgärder som verksamheten väljer att tillämpa och i vilken ordning.

Prioriterade risker kan exempelvis röra sårbarhet för ransomware, personuppgiftsbehandlingar med höga risker, 3:e-landsöverföringar av personuppgifter, NIS-tillgänglighetsrisker, brister i behörighetsstyrning, brister i verksamhetens rutiner, brister i verksamhetens/leverantörers uppföljning av skyddsåtgärder, ej genomförda konsekvensbedömningar för dataskydd, brister i verksamhetens mejlhantering av känslig information eller personuppgifter, framtagande av rutiner för att hantera brister, brister av skydd för känsliga personuppgifter, avsaknad eller fel i lagliga grunder för personuppgifter eller känsliga personuppgifter, avsaknad av eller brister i rutin för registerutdrag av personuppgifter. m.m.

8) För att visa på att ett ändamålsenligt och effektivt informationssäkerhetsarbete bedrivs i verksamheten över tid behöver förvaltningschef/bolagschef informera sig om att risker löpande identifieras, prioriteras och att prioriterade risker åtgärdas. Informationssäkerhetssamordnaren har den verksamhetsövergripande stödfunktionen att sammanställa sådan information från verksamheten, att informera förvaltningschef/bolagschef om prioriterade informationssäkerhetsrisker för verksamheten samt följa upp det fortsatta arbetet. Med handlingsplan avses sådan dokumentation som verksamheten använder för motsvarande planering och uppföljning av risker. En handlingsplan kan visa vilka frågor som beslutats för åtgärd, vem som ansvarar för genomförandet, beräknade datum när åtgärder är genomförda samt hur uppföljning/utvärdering av åtgärder planeras och av vem. Handlingsplanen bör omfatta risker från för verksamheten relevanta kravområden såsom riktlinjer för informationssäkerhet, dataskydd, NIS-direktivet, patientdatalagen, tillgänglighetsdirektivet m.fl.

§ 4

Inriktning inför allmänna valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Eva Debels föredrog ärendet.

VN 2021/32

Beslut

Valnämnden

godkänner förslaget till inriktning inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Handlingar i ärendet

- VN 2021/32-1 Inriktning inför allmänna valen 2022

Handläggare
Eva Debels**Till**
Valnämnden

Inriktning inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Kansliets förslag till beslut

Valnämnden godkänner förslaget till inriktning inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Bakgrund

Valnämnden svarar för planering, genomförande och uppföljning av val till riksdag, region- och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet, folkomröstningar samt eventuella om- och extra val i Stockholm stad. Den 11 september 2022 hålls de allmänna valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Valnämndens uppdrag är att svara för all röstning i kommunen. Nämndens verksamhet är till största delen reglerad i lagstiftning.

I den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för 2022 uttalar fullmäktige att utgångspunkten för nämndens arbete ska vara att alla röstberättigade ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta i allmänna val. Nämnden ska därför planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Ärendet

Ärendet redogör för nämndens inriktning inför och vid allmänna valen 2022. Av ärendet framgår vilka principer avseende rekrytering, utbildning av röstmottagare samt bemanning som nämnden ska arbeta efter. Av ärendet framgår även nämndens inriktningsmål avseende tillgänglighet och närhet till röstningslokaler och att väljare ska ges goda möjligheter att rösta.

Kommande vallagsförändringar avser att förstärka den enskilde väljarens skydd mot yttre påverkan, samt att stärka valhemligheten. Dessa förändringar medför nya arbetssätt och åtgärder.

För att ytterligare förstärka valhemligheten föreslås förändringar avseende förtidsröstning med begränsat tillträde. På valdagen kommer valbyggnaderna förstärkas ytterligare med så kallade valsedelshanterare.

En särskild informationsinsats planeras för att minska befarade köer dagarna innan valdagen vid förtidsröstningen och på valdagen. Vidare föreslås att utbildningen för röstmottagarna ska förstärkas med praktiska tips om hur vi minskar risken för hot och våld.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli.

Kansliets synpunkter och förslag

Rekrytering av röstmottagare

I takt med att Stockholm växer ökar antalet röstberättigade i staden. Inför valen 2022 har antalet valdistrikt ökat med 19 stycken och totalt är staden indelad i 592 valdistrikt. Kansliet avser att till varje valdistrikt rekrytera 7 – 9 röstmottagare, totalt ca 4 700 röstmottagare. Vid rekryteringen av röstmottagarna utgår kansliet från de som arbetade vid föregående val. Bortfallet är dock stort och kansliet räknar med ett bortfall på ca 40 % som av olika anledningar inte återkommer för att tjänstgöra som röstmottagare. Vakanser behöver täckas upp genom nyrekrytering eller röstmottagare som tidigare arbetat och återkommer. Nyrekrytering av röstmottagare sker framför allt genom intresseanmälningar.

Utöver de röstmottagare som arbetar på valdagen, rekryterar kansliet närmare 500 röstmottagare som ska arbeta vid förtidsröstningen. En stor andel av dessa rekryteras bland redan befintliga röstmottagare. Rekrytering av röstmottagare till förtidsröstningen sker genom ett ansökningsförfarande som även inkluderar gruppintervjuer.

Kansliet strävar efter att de som rekryteras som röstmottagare ska spegla hur Stockholms befolkning i stort ser ut. Det innebär att det ska vara en spridd ålders- och könsfördelning och gärna olika etnisk bakgrund. Språklig kompetens i de vanligaste språken bland stockholmarna är särskilt önskvärda kompetenser. Vidare ska personen i fråga ha fyllt 18 år och ha ett svenskt personnummer för att vara aktuell för ett uppdrag som röstmottagare.

Bemanning av röstmottagare på valdag och vid förtidsröstningen

Stockholms stad fortsätter att öka med ett stort antal nya valdistrikt och det finns allt färre erfarna röstmottagare som kan ta ett uppdrag som vice ordförande och ordförande. Sedan 2006 har staden ökat med 129 valdistrikt, vilket är att jämföra med en större svensk kommun. Det finns också ett fortsatt behov av en förnygring för att säkra kompetensförsörjningen inför kommande val.

Den stora mängden röstmottagare som ska rekryteras gör det omöjligt för kansliet att ha en kontakt med alla enskilda röstmottagare. Det är därför väsentligt att röstmottagarna på de sätt de rekryteras säkerställer att de har rätt kompetens och förstår innebörden av uppdraget. Kansliet har därför kampanjer genom stadens intranät riktade mot anställda i staden att inkomma med en intresseanmälan. Kansliet besöker också gärna stadens förvaltningar för att informera om valnämndens arbete och uppdraget som röstmottagare.

I den förfrågan som skickas till de röstmottagare som tjänstgjorde vid föregående val uppmanas röstmottagarna att rekommendera personer att göra en intresseanmälan. Vidare sker rekrytering genom kontakter vid andra myndigheter och civilsamhället. Det finns också en växande efterfrågan på språklig kompetens för att effektivare nå ut till de större språkgrupperna i Stockholmsområdet. Kansliet behöver därför säkra kompetensen av röstmottagare med flerspråkig förmåga utöver svenska. Det är främst arabiska, kurdiska, somaliska, dari, persiska och tigrinja som är aktuella.

Det ska inte gå att ifrågasätta att röstmottagarna är objektiva och opartiska. I varje valdistrikt får högst två röstmottagare från samma familj tjänstgöra. Det är inte heller lämpligt att en ordförande och en första eller andra vice ordförande från samma familj tjänstgör i samma distrikt. I en förtidsröstningslokal ska inte två medlemmar från samma familj vara placerade. Kansliet tillämpar även principen att personer som kandiderar på lista i Stockholms stad inte ska arbeta som röstmottagare.

Det är väsentligt att röstmottagarna agerar så att väljarnas förtroende för valförfarandet upprätthålls. Alla röstmottagare blir informerade om vilka principer som valnämnden tillämpar.

Röstmottagare som under valdagen agerar så att förtroendet inte upprätthålls ska entledigas av ordförande. Kansliet ska omedelbart informeras om vem och varför.

Första och andra vice ordförande

Enligt vallagen ska det i varje valdistrikt finnas en ordförande och en ersättare för ordföranden. Kansliet ser ett behov av att stärka arbetsledningen i valdistrikten och minska sårbarheten. För att ordförande och dess ersättare ska få de raster som behövs under dagen är endast en av dem i vallokalen under en stor del av dagen. För att minska sårbarheten och för att ordförande och dess ersättare ska kunna rådgöra med varandra införs en ny funktion, andra vice ordförande. Det ger också de som intresserade av att ta mer ansvar möjlighet att växa genom att ta uppdraget som andra vice ordförande.

För den som ska ta ett uppdrag som ordförande, första eller andra vice ordförande i ett valdistrikt gäller som huvudregel att denne tidigare ska arbetat som röstmottagare.

Utbildning

Utbildningen av röstmottagare är obligatorisk, endast den som har den utbildning som krävs för uppdraget får förordnas av nämnden. I den proposition (prop. 2021/22:52 Förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning) som är överlämnad till riksdagen föreslår regeringen att det tydliggörs i vallagen att Valmyndigheten inför varje val ska ta fram utbildningsmaterial avseende valet.

Vidare ska vid utbildning av röstmottagare det utbildningsmaterial som tillhandahålls användas. Valnämnden får dock ersätta delar av materialet eller komplettera detta om det behövs med hänsyn till lokala förhållanden.

Det utbildningsmaterial som valnämnden tar fram inför varje val bygger i stort på Valmyndighetens handledning för röstmottagare. Givetvis anpassas materialet till de förhållanden som gäller i Stockholms stad.

Utbildningsplattformen

Kansliet har behov att samla all information på ett ställe. Det kommer många praktiska frågor från röstmottagarna. Det ska också vara lätt att hitta de handledningar och annat informationsmaterial som kansliet tar fram. Kansliet ska därför samla information för de största valarbetargrupperna på stadens utbildningsplattform. Webbplatsen kommer dessutom att länka vidare till Valmyndighetens utbildnings- och informationsmaterial

Utbildning av röstmottagare för valdagen

Vid de senaste fyra valen har utbildningen för röstmottagarna varit gemensam oavsett funktion i valdistriktet. Av utvärderingarna framgår att det finns behov av att fördjupa utbildningen för

ordförande och vice, bland annat vad gäller ledarskap. Inför valen 2022 planeras det bli två olika utbildningar, en för ordförande och de två vice samt en för övriga röstmottagare. De reserver som rekryteras genomgår samma utbildning som övriga röstmottagare, med tillägg av praktiska frågor rörande uppdraget som reserv.

Om en röstmottagare har extraordinära skäl inte kunnat delta vid en utbildning ska kansliet försäkra sig om att röstmottagaren får den information som krävs för att genomföra sitt uppdrag.

Utbildningen av röstmottagare vid förtidsröstningen

Utbildningen av de röstmottagare som arbetar vid förtidsröstningen har varit obligatorisk sedan kommunen tog över ansvaret 2006.

Kontaktpersonerna

I alla valbyggnader på valdagen finns en "Information". Informationen bemannas av valnämndens kontaktpersoner i respektive byggnad samt de medhjälpare som kontaktpersonerna själva anlitar.

Personalen i Informationen ansvarar för att hjälpa väljaren att t.ex. hitta till rätt vallokal. Kontaktpersonerna och dess medhjälpare deltar på en informationsträff inför valdagen som handlar om deras uppdrag. Avsikten är också att de ska få en grundläggande utbildning så att de kan svara på enklare frågor från väljarna.

Närhet till röstmottagningsställen

Valnämndens inriktningsmål avseende vallokaler ska kvarstå. Det innebär att väljarna i innerstaden maximalt bör ha 1 km och i ytterstaden 2 km till sin vallokal.

I fråga om röstningslokaler för förtidsröstning är målsättningen att staden ska erbjuda goda möjligheter att rösta med generösa öppettider.

Tillgänglighet

Inför varje val gör kansliet en allmän översyn kring tillgänglighet till stadens röstmottagningsställen vid valen. Samtliga lokaler som ska användas för röstning granskas utifrån de riktlinjer som utfärdats av Myndigheten för delaktighet. Vid varje besök granskas inte enbart den fysiska tillgängligheten utan stor vikt läggs även vid att förbättra hänvisningsskyltning utanför och inne i byggnaderna. Vid besöken görs även en översyn av den yttre miljön.

Vid utbildningen informeras röstmottagarna om vikten av att vara behjälpliga för personer med olika funktionsnedsättning, att tänka på personer med allergier samt om möjligheten att ta emot en röst utanför röstmottagningsställen. Alla röstmottagare får också

information om stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och vikten av att följa dessa råd.

Kansliet sprider även Valmyndighetens informationsmaterial som de framställer till personer med funktionsnedsättningar. Valmyndigheten framställer även informationsmaterial på lätt svenska och på andra vanligt förekommande språk som används vid valet.

Under våren kommer kansliet närvara vid en informationsträff till vilken ledamöter i stadens alla råd för funktionshinderfrågor är inbjudna. Om intresse finns träffar kansliet även de lokala råden för funktionshinderfrågor vid varje stadsdelsnämnd för att inhämta deras synpunkter.

Valnämndens presidium träffar kommunstyrelsens råd funktionshinderfrågor för att inhämta deras synpunkter på de röstmottagningsställena som används vid valen samt nämndens övriga arbete med tillgänglighet.

För personer som har beviljats ledsagning i biståndsbeslut står valnämnden för kostnaden när de använder ledsagning för att rösta. Personer som behöver tolktjänster för döva, vuxendöva samt personer med dövblindhet och hörselnedsättning kan boka tolk genom Region Stockholms tolkportal utan kostnad för att genomföra sitt val.

Vid alla förtidsröstningslokaler och i alla vallokaler kommer det att finnas förstoringsglas. Alla vallokaler på valdagen får skyltar om att husdjur är förbjudna, vilket tyvärr varit ett växande problem vid de senaste valen.

Kansliet samarbetar med överförmyndarnämnden för att nå stadens gode män och förvaltare så att de i sin tur kan ge information om rösträtt och hur man kan rösta till sina huvudmän.

Behovet av tillgängliga och trygga vallokaler

Av kommunfullmäktiges beslut för budget 2022 framgår att nämnden särskilt ska beakta behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. För att genomföra valen är kansliet beroende av stadens lokaler och särskilt stadens skolor. Att genomföra allmänna val är inte endast valnämndens ansvar. Det är ett ansvar som åligger kommunen Stockholms stad.

En byggnad som är inte är tillgänglig på så sätt att en person med funktionshinder inte kan ta sig in i byggnaden går inte använda som röstmottagningsställe enligt vallagen.

Kansliet kan konstatera att det är svårt att hitta tillgängliga lokaler, särskilt vad gäller förtidsröstningen. Flera av staden skolor brister också vad gäller tillgänglighet. Kansliet har kontinuerligt möten med stadens funktionshindersonbudsman för att informera om tillgängligheten vid stadens lokaler och andra brister som uppmärksammas.

Kansliet har vid tidigare val fått mycket få klagomål från väljare om att ett röstmottagningsställe känts otryggt. Nämnden fortsätter det arbete som påbörjades vid föregående val för att det fortsatt ska vara tryggt att rösta. Under valdagen ronddar väktare i bilar geografiskt indelade och de finns tillgängliga om något händer. Stadens ordningsvakter finns också att tillgå. Vid valet 2018 ökade polisen väsentligt sin närvaro under valdagen och skapade på så sätt en ökad trygghet. Ett arbete som kansliet hoppas polisen prioriterar även vid nästa års val.

Under hösten har kansliet tillsammans med säkerhetsenheten och kommunikationsenheten vid stadsledningskontoret genomfört en risk- och sårbarhetsanalys. Valmyndigheten gör också en särskild satsning för att förstärka säkerheten och skydd av verksamheten kring val med utbildningar och annat material för att stödja kommunerna. Kansliet kommer under våren i samarbete med stadsledningskontoret fortsätta arbetet med ett säkert och tryggt val.

Vid valen 2018 och 2019 ställdes frågan om trygghet till röstmottagarna i den enkät som skickas till alla efter valet. Ett antal av röstmottagarna svarade att de vid något tillfälle hade känt sig otrygga. Kansliet avser att vid utbildningen av röstmottagare prata om ordningsstörningar och hur röstmottagarna kan hantera händelser i lokalen som kan leda till aggressivitet och otrygghet. Genom en ändring i vallagen tydliggörs att den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen.

Det finns också i utbildningen av röstmottagarna ett behov av att förstärka vikten av att vara uppmärksam på hot och kränkningar mot de som arbetar i lokalen. Kansliet ska också i handledning och utbildning informera om vilket stöd och hjälp staden kan erbjuda utsatta röstmottagare.

Ambulerande röstmottagning

Den som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till ett röstmottagningsställe har möjlighet att anlita en ambulerande röstmottagare från kommunen. Det är två röstmottagare som i väljarens hem tar emot en förtidsröst. Ambulerande röstmottagning ska erbjudas under den tid som förtidsröstningen pågår. Det är väljaren som kontaktar valnämnden och beställer de ambulerande röstmottagarna. Ambulerande röstmottagning ska även erbjudas på valdagen, men det är dock inte praktiskt genomförbart att en väljare ska kunna göra en beställning av ambulerande allt för sent på dagen. Kansliet planerar under valdagen för en bemanning som innebär att alla väljare som beställer ambulerande röstmottagning innan kl. 15.00 garanteras att rösta. De väljare som hör av sig senare får rösta i mån av tid och resurser.

Områden med historiskt lågt valdeltagande

Nämndens uppdrag att särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historisk lågt valdeltagande beslutade kommunfullmäktige även inför valen 2018. Valdeltagandet i valet till kommunfullmäktige i Stockholms stad var 2018 drygt 83,5 %, vilket var en ökning med 1,4 % från föregående val. Valdeltagandet ökade i hela Stockholm, även i de områden som har ett historisk lågt valdeltagande. Det valdistrikt som 2014 hade lägst valdeltagande var Spånga 22 med 40,7 %. Vid valet 2018 ökade valdeltagandet med 5,8 % till 46,5 %. Som också visas i stadens rapport om resultat och statistik av Stockholmsvalen 2018 varierar valdeltagande stort inom staden och de områden som skiljer ut sig med ett lågt valdeltagande är i Västerort; Husby, Akalla, Rinkeby, Tensta och vissa områden i Hässelby. I Söderort är det framförallt Skärholmen och Rågsved. Det finns även andra variationer men det handlar då om enstaka valdistrikt och inte hela stadsdelar.

Det är inte en valmyndighets uppgift att arbeta för ett högre valdeltagande, men nämnden kan med de möjligheter som nämnden förfogar över beakta förutsättningarna att göra det mer tillgängligt att rösta och att väljarna får god information. Kansliet fortsätter arbeta på ett likartat sätt som inför valen 2018, som förhoppningsvis tillsammans med andra åtgärder var det som ökade valdeltagandet.

Det ska vara lätt att hitta en förtidsröstningslokal med generösa öppettider, vilket är ett sätt att göra det enklare att rösta. I de flesta av dessa stadsdelar med lågt valdeltagande erbjuds förtidsröstning på medborgarkontor och bibliotek.

Som vid tidigare val rustar kansliet alla förtidsröstningslokaler med dator, skrivare och uppkoppling mot valdatasystemet för att kunna skriva ut röstkort på plats.

Av erfarenhet vet kansliet att en av de viktigaste åtgärderna för att ge väljarna bättre service och kunna svara på frågor är det finns röstmottagare som pratar de språk som är vanligt förekommande inom respektive stadsdel. I vår rekrytering av röstmottagare påtalas behovet av språkkunskaper och kansliet försöker under våren att särskilt rekrytera röstmottagare från stadsdelsförvaltningarna och civilsamhället inom de aktuella områdena.

Nämnden utvecklade inför valen 2018 en responsiv webbplats "Rösta i Stockholm". Det är en användarvänlig applikation som hjälper väljaren att hitta till närmaste öppna förtidsröstningslokal. Röstberättigade som är folkbokförda i Stockholms stad kan på webbplatsen skriva in sin folkbokföringsadress för att få reda på vilket valdistrikt den tillhör och var väljaren ska rösta. Inte minst inom områden med lågt valdeltagande får röstmottagarna och väljarna här mycket stor hjälp av tjänsten. Många av de röstande vet inte var och i vilket valdistrikt de ska rösta i och får snabbt hjälp med var de ska rösta.

I den mån stadsdelsförvaltningarna har särskilda demokratiåtgärder som tex valambassadörer hjälper kansliet till med utbildning av dessa. I mån av tid och resurser hjälper kansliet även civilsamhällets organisationer med utbildning om hur man röstar.

Förstärkt valhemlighet

Det framgår av kommunfullmäktiges beslut till budget för 2022 att nämnden särskilt ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Redan inför Europaparlamentsvalet 2019 infördes skärpta regler om sättet att tillhandahålla valsedlar. Av bestämmelsen i 8 kap. 2 § vallagen framgår att platsen där valsedlarna läggs ut ska vara avskärmad. I propositionen som regeringen överlämnat till riksdagen angående förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning föreslår regeringen ytterligare skärpningar i vallagen för att skydda valhemligheten. Det tydliggörs i vallagen att väljarna var för sig ska kunna ta sina valsedlar utan insyn. En väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själv kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita någon annan person som hjälper honom eller henne med detta.

Avseende förtidsröstningen och de lokaler som används ska kansliet vid tveksamhet om att valhemligheten inte går att värna inte använda den lokalen. Kansliet har under hösten inventerat befintliga lokaler och kan konstatera att flera bibliotek inte är aktuella för förtidsröstning vid valet 2022. För att kompensera för bortfallet av lokaler planerar kansliet att ställa upp tillfälliga lokaler vid ett antal strategiska platser. Generellt gäller att antalet uppsättningar med valsedelsställ blir färre för att kunna upprätthålla väljarens valhemlighet och undvika insyn.

Avseende valdagen kommer kansliet i den inventering som nu pågår för varje byggnad att avgöra om det finns möjlighet att ställa valsedlarna i korridorer och entréerna som tidigare. Lösningen ser olika ut i alla byggnader och i flera flyttas valsedlarna in i vallokalen. I vissa byggnader kommer det att finnas ett särskilt rum för de avskärmande valsedelställen till vilken väljarna kan gå in och en.

Det framgår inte av vallagen vilken typ av avskärmning som ska användas. Det är varje kommun som själva får avgöra vad som är en tillräcklig avskärmning. Kansliet kommer att använda en avskärmning som ställs på bordet och kan skärma av tre valsedelsställ. Den ska vara tillräckligt hög för att förhindra insyn ovanifrån och täcker på sidorna för att förhindra insyn från sidan. I de instruktioner som kansliet ger till personalen i förtidsröstningen och på valdagen framgår att den ska ställas så att personer med funktionshinder ska kunna ta sina valsedlar och det ska vara ett bra ljusinsläpp samtidigt som det inte ska vara någon insyn.

Förtidsröstning med begränsat tillträde

Förtidsröstning med begränsat tillträde är när valnämnden erbjuder förtidsröstning under en viss bestämd och begränsad tid vid i huvudsak vård- och äldreboenden, oftast kallad institutionsröstningen. Kansliet har tidigare arbetat så att vi besöker de institutioner som uppger att de har fler än tio väljare som bedöms ha förmågan att rösta. Det finns inget krav dock att det ska vara minst tio väljare som röstar.

Andel institutioner där förtidsröstning kan genomföras har över åren blivit allt färre då de boende inte bedöms ha förmågan att rösta. Vid flera tillfällen har också röstmottagarna som genomfört förtidsröstning ifrågasatt om förrättningen uppfyller de krav på att bevara väljarens valhemlighet och fria val som kan förväntas av röstning i Sverige.

Kansliet besöker alla vård- och omsorgsboenden och i dialog avgörs om det ska bli förtidsröstning eller ej där. Avsikten är att allt högre grad hänvisa till budröstning där anhöriga kan hjälpa till. Det finns också möjlighet för de boende vid institutioner att beställa ambulerande röstmottagare. Kansliet uppskattar att kring femtio platser kan bli aktuella för förtidsröstning med begränsat tillträde.

Valsedelshanterare

Det är valnämndens personal som svarar för ordningen i valsedelsställen. För att säkerställa en korrekt hantering av valsedlarna på valdagen ska kansliet utbilda särskilda röstmottagare som enbart ansvarar för valsedelshanteringen. De ansvarar för ordningen i valsedelsställen, tar emot och lägger ut de valsedlar som partierna lämnar in under valdagen och svarar för att valsedlarna kontinuerligt fylls på. För väljare som behöver hjälp med att ta sina valsedlar och som inte vill ha hjälp av en anhörig är det valsedelshanterare som hjälper väljaren. Det är nämnden som förordnar valsedelshanterarna och endast de som genomgått den särskilda utbildningen som krävs för uppdraget.

Kansliet gör bedömningen att de lagändringar och övriga åtgärder kansliet planerar vid förtidsröstningen och för valdagen kommer att förstärka valhemligheten.

Kö till röstmottagningsstället

Vid valet 2022 ska reglerna om avskärmade valsedelsställ och om den förstärka valhemligheten tillämpas för första gången i tre val. Kansliet befarar att köerna till röstmottagningsställena ska öka särskilt under valdagen och de sista dagarna under i förtidsröstningen.

Kansliet har under hösten haft ett möte med stadens äldreombudsman och informerat om att vi befarar ökad köbildning. En åtgärd som diskuterades var att sprida information genom pensionärsorganisationerna om att förtidsrösta i god tid. Under våren planerar kansliet att träffa kommunstyrelsens pensionärsråd och be dem informera i sina organisationer om att det kan vara bra att förtidsrösta i god tid för att undvika köer. Vidare planerar kansliet också en informationsinsats i lokaltidningar och på stadsinformationstavlorna. Vilket också kan vara relevant utifrån att vi inte vet huruvida det vid valet kommer att vara smittspridning på grund av pandemin. Informationen om att förtidsrösta i god tid ingår också i Valmyndighetens planerade budskap inför valet.

För äldre och personer med funktionsnedsättning som kan ha svårt att stå i kö en längre tid kommer det vid röstmottagningsställena finnas en beredskap att ge stolar till köande.

Åtgärder för att motverka otillbörligt verkande vid röstning

Av brottsbalken 17 kap. 8 § framgår att den som vid val till allmän befattning eller vid annan utövning av rösträtt i allmänt ärende söker hindra omröstningen eller förvanska dess utgång eller annars otillbörligen inverka på omröstningen döms till otillbörligt verkande vid röstning. Kansliets erfarenhet är att det är ovanligt att personer försöker påverka valresultatet på sådant sätt som regleras i brottsbalken. Vid misstanke om att så sker ska det polisanmälas.

Däremot finns tendenser till ökad ryktesspridning om så kallat valfusk. Ofta på grund av okunskap, men även illvilligt för att skada förtroende för valprocessen. Kansliet planerar flera åtgärder för att stärka förtroendet. Inför valet kommer en informationsträff att genomföras till vilken alla partier som deltar valet i Stockholms stad inbjuds att delta. Vid träffen ska bland annat informeras om hanteringen av valsedlarna, eventuella riktlinjer för propaganda samt information om hur valadministrationen arbetar och hur rekryteringen av röstmottagare går till. Kansliet tar också fram en kommunikationsplan i samarbete med stadsledningskontorets kommunikationsenhet i syfte att snabbt kunna agera på eventuella rykten och felaktig information.

Åtgärder för att ytterligare förstärka förtroendet är att i utbildningen av röstmottagare förstärka moment om hur de ska agera när en väljare behöver hjälp bakom skärmen samt åtgärder för att motverka så kallad gruppröstning.

Pandemiåtgärder

Det är idag svårt att veta exakt vilka anpassningar som kommer att krävas på grund av pandemin. Mycket beror på smittläge och vilka rekommendationer samt restriktioner som eventuellt kommer att gälla.

Vissa anpassningar kommer kansliet att göra oavsett smittläget. Avseende personal kommer kansliet att överrekrytera röstmottagare eftersom vi befarar ett betydligt större avhopp vid förtidsröstningen och på valdagen.

Oavsett smittläge kommer alla röstmottagningsställen utrustas med handsprit och desinficering för att torka av allmänna ytor.

§ 5

Arvoden till valfunktionärer vid allmänna valen 2022

Roger Wihlborg föredrog ärendet.

VN 2021/28

Beslut

Valnämnden

fastställer föreslagna arvoden till valfunktionärer vid de allmänna valen 2022.

Handlingar i ärendet

- 587084 Arvoden för valfunktionärer vid allmänna valen 2022

Handläggare
Roger Wihlborg
Telefon: 08-508 29 055

Till
Valnämnden

Arvoden till valfunktionärer vid allmänna valen 2022

Kansliets förslag till beslut

Valnämnden fastställer föreslagna arvoden till valfunktionärer vid de allmänna valen 2022.

Ärendet

De arvoden för valfunktionärer som gäller idag fastställdes inför valen 2018 och 2019 och gäller tills vidare. Inför valen 2018 gjordes en översyn av gällande arvoden. Grundersättningen justerades i förhållande till 2014. För att fortsatt kunna rekrytera kompetenta röstmottagare måste arvodena fortsatt ses över och följa den allmänna löneutvecklingen i samhället. Inför allmänna valen 2022 har ytterligare en översyn gjorts.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli

Kansliets synpunkter och förslag

Valdagen

I varje valdistrikt förordnas minst 6 röstmottagare varav en ordförande, en första vice ordförande, en andre vice ordförande och resterande röstmottagare. Ordförande föreslås få 4 400 kronor, första vice ordförande 3 800 kronor och andre vice ordförande föreslås få 3 600 kronor i arvode. Övriga röstmottagare föreslås få 3 200 kronor. Detta inkluderar även ersättning för en obligatorisk kurs. Det innebär en ökning med 300 kronor av grundersättningen för ordförande, vice ordförande och röstmottagare. Funktionen andre vice ordförande är ny och arvodet föreslås vara 3 600 kronor.

Valnämndens kansli

Hantverkargatan 3 D
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 29 055
Växel 08-508 29 000
roger.wihlborg@stockholm.se
stockholm.se

Valnämndens preliminära rösträkning

Vid denna räkning behandlar valnämnden alla underkända förtidsröster från vallokalerna, förtidsröster som kommit in för sent för att räknas i vallokal samt brevröster. Antalet förtidsröster antas öka och en justering av dagarvudet anses nödvändig för att behålla kompetenta funktionärer. Vid räkningen medverkar ett antal bordschefer samt rösträknare. Räkningen kan fortsätta på torsdagen för att på ett betryggande sätt genomföra rösträkningen. Om räkningen även sker under torsdagen föreslås samma dagarvode gälla. Arvodet för bordschefer föreslås vara 3 400 kronor och för rösträknare 2 800 kronor per dag, en höjning med 200 kronor för respektive funktion.

Utbildare

Inför valet engagerar valnämnden ett antal erfarna röstmottagare att hålla kurser för övriga röstmottagare på valdagen. Arvodet per utbildningskväll föreslås öka med 300 kronor. Lärarna får en ersättning om 2 000 kr per utbildningstillfälle vilket även inkluderar förberedelsetid.

Mottagningsgrupp

På valdagen när valdistrikten avslutat den preliminära rösträkningen ska ordförande plus ytterligare en person lämna räknade röster m.m. till valnämnden för vidarebefordran till länsstyrelsen. Cirka 150 personer tar emot materialet. Arvodet för mottagningsgruppen föreslås vara 1 700 kr. Arvodet för handledare föreslås vara 2 100 kr, vilket inkluderar en utbildning innan valdagen. En höjning med 100 kronor för båda funktionerna.

Valsedelshanterare

Vid varje valbyggnad tjänstgör en eller fler valsedelshanterare. Ansvar för dessa är att ta emot namnvalsedlar från partier och placera dessa i valsedelställen. Valsedelshanterare ansvarar också för att ordningen i valsedelsställen är god under hela valdagen.

Sammanställning

Funktion	Uppdrag	2022	2018
Ordförande	Valdagen	4400	4100
Förste vice ordf.	Valdagen	3800	3500
Andre vice ordf.	Valdagen	3600	-----
Röstmottagare	Valdagen	3200	2900
Valsedelshanterare	Valdagen	3200	2900
Handledare	Mottagning	2100	2000
Mottagare	Mottagning	1700	1600
Bordschef	"Onsdagsräkning"	3600	3400
Rösträknare	"Onsdagsräkning"	3000	2800
Utbildare	Utbildning	2000	1700

§ 6**Valsedlarnas placering och utläggning av dessa vid de allmänna valen 2022**

Emmy Martinsson föredrog ärendet.

VN 2021/29

Beslut

Valnämnden beslutar följande:

Valsedlarna ska placeras i valsedelsställ av valnämndens personal

Partivalsedlar som valnämnden ansvarar för ska läggas i bokstavsordning i det första valsedelsstället placerat till vänster inom avskärmning

Namnvalsedlar för de partier som deltar i valet ska läggas i bokstavsordning i det andra och tredje valsedelsstället, placerat i mitten och till höger inom avskärmning

Valsedlar ska i övrigt hanteras enligt vad som sagts i detta tjänsteutlåtande

Handlingar i ärendet

- 609032 Valsedlarnas placering och utläggning av dessa vid de allmänna valen 2022 (002)
- 600219 Bilaga till Valsedlarnas placering och utläggning av dessa vid de allmänna valen 2022

Handläggare
Emmy Martinsson
Telefon: 08-508 29 350

Till
Valnämnden

Valsedlarnas placering och utläggning av dessa vid de allmänna valen 2022

Kansliets förslag till beslut

Valnämnden beslutar följande:

Valsedlarna ska placeras i valsedelsställ av valnämndens personal

Partivalsedlar som valnämnden ansvarar för ska läggas i bokstavsordning i det första valsedelsstället placerat till vänster inom avskärmning

Namnvalsedlar för de partier som deltar i valet ska läggas i bokstavsordning i det andra och tredje valsedelsstället, placerat i mitten och till höger inom avskärmning

Valsedlar ska i övrigt hanteras enligt vad som sagts i detta tjänsteutlåtande

Sammanfattning

Valnämnden har ansvar för att alla valsedlar exponeras likvärdigt i val- och röstningslokalerna. Partivalsedlar och namnvalsedlar ska stå i skilda valsedelsställ, i bokstavsordning inom samma avskärmning. Valnämndens personal svarar för ordningen i valsedelsställena och för att parti- och namnvalsedlar fylls på. Det är inte valnämndens ansvar att meddela partierna att namnvalsedlarna tagit slut.

Ärendet

Valnämnden har ansvar för att alla valsedlar exponeras likvärdigt i val- och röstningslokalerna. Handhavandet av valsedlar regleras i vallagens 6 kap 7 § och 8 kap 2 §.

Inför kommande vallagsförändring som föreslås i proposition 2021/22:52, Förstärkt skydd för väljare vid röstning, att valnämnderna tar över ansvaret för att lägga ut samtliga valsedlar i

val- och röstningslokalerna. Denna förändring innebär att namnvalsedlarna (valsedlar med partinamn och nominerade kandidater) ska lämnas till valnämndens personal i val- och röstningslokalerna för utläggning i valsedelsställ. Partierna ska med andra ord inte enligt kommande lagändring lägga ut namnvalsedlar i valsedelsställ. Dock kvarstår att partierna ansvarar för distributionen av namnvalsedlarna till val- och röstningslokalerna.

Enligt proposition 2021/22:52 ska valsedlarna presenteras på ett likformigt sätt. Detta innebär att alla valsedlar måste finnas inom samma avskärmade plats i valsedelsställ och att partivalsedlar och namnvalsedlar ska följa samma ordning.

I Valmyndighetens ställningstagande angående valsedlarnas ordning i valsedelsställen, dnr 2 00 62-20/9822, finns rekommendationen att det är lämpligt att placera de olika typerna av valsedlar i olika ställ inom samma avskärmning, samt att valsedlarna ska stå i bokstavsordning.

I och med kommande lagändring, samt Valmyndighetens gällande ställningstagande, förordas följande ordning:

- Partivalsedlar, valsedlar med endast partibeteckning och eventuell symbol, vilka valnämnden har ansvar för att distribuera till val- och röstningslokalerna, ställs i bokstavsordning i ett valsedelsställ längst till vänster. Valsedlarna ställs i bokstavsordning uppifrån och ner med val till riksdag till vänster, val till kommunfullmäktige i mitten och val till regionfullmäktige till höger i valsedelsstället. Blanka valsedlar för respektive val ställs längst ner i detta ställ.
- Namnvalsedlar, inkomna från partierna, ställs i bokstavsordning i de två nästkommande valsedelsställen. Valsedlarna ställs i bokstavsordning uppifrån och ner med val till riksdag till vänster, val till kommunfullmäktige i mitten och val till regionfullmäktige till höger i valsedelsstället.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli.

Kansliets synpunkter och förslag

Partier som vill delta i valet ska göra en skriftlig anmälan till Valmyndigheten, senast 30 dagar innan valdagen. Partier som redan sitter i en beslutande församling, eller anmäler sina kandidater,

anses automatisk anmälda. Valadministrationen ska endast lägga ut valsedlar för partier som deltar i valet.

Valnämnden ansvarar för att det på alla val- och röstningslokaler finns partivalsedlar för de partier som vid något av de två senaste valen till riksdagen fick mer än 1 % av rösterna, den så kallade fria kvoten, och som begär utläggning. Valnämnden ansvarar även för kommun- och regionsvalsedlar för de partier som sitter i kommun- och regionfullmäktige. På alla val- och röstningsställen lägger valnämndens personal även ut blanka valsedlar.

Vid valen 2022 kommer följande partier omfattas av den fria kvoten: Arbetarpartiet Socialdemokraterna, Centerpartiet, Feministiskt Initiativ, Kristdemokraterna, Liberalerna, Miljöpartiet, Moderaterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Samtliga deltagande partier ansvarar själva för att distribuera ut namnvalsedlar till val- och röstningslokalerna, där valnämndens personal tar emot dessa och ställer dem i valsedelsställ.

De valsedelsställ som Stockholms stad använder i val- och röstningslokalerna är av kartong eller trä och varje ställ har 3 x 12 fack.

Ordningen i valsedelsställen

Valnämndens personal ansvarar för ordningen i valsedelsställen under förtidsröstningen och på valdagen.

Enligt en ändring i vallagen har skyddet av valhemligheten förstärkts genom införandet av avskärmade valsedelsställ. Som tidigare ska alla valsedlar finnas tillgängliga på samma plats, vilket innebär att alla valsedlar ska finnas bakom en och samma avskärmade yta. Det är valnämndens ansvar att behandla alla partier likvärdigt.

Kansliet föreslår att valsedlarna ska ställas i valsedelsställ och att partivalsedlarna, vilka valnämnden ansvarar för att distribuera till val- och röstningslokalerna, ställs i bokstavsordning i första facket till vänster. Valsedlarna ställs i bokstavsordning uppifrån och ner med val till riksdag till vänster, val till kommunfullmäktige i mitten och val till regionfullmäktige till höger i valsedelsstället. Blanka valsedlar ställs längst ner i detta ställ.

I nästkommande två valsedelsställ placeras från **alla** partier som deltar i valet inlämnade namnvalsedlar. Även dessa ska ställas i bokstavsordning uppifrån och ner med val till riksdag till vänster,

val till kommunfullmäktige i mitten och val till regionfullmäktige till höger i valsedelsstället.

Tidigare praxis att skilja mellan namnvalsedlar tillhörande den fria kvoten och övriga namnvalsedlar lämnas nu till förmån för att alla namnvalsedlar presenteras likartat i strikt bokstavsordning.

Samarbete med partierna

Gällande Stockholms stads vallokaler på valdagen är partierna välkomna att lämna sina namnvalsedlar från klockan 07.00 till valnämndens personal i vallokalerna. Partiföreträdare ska lämna de valsedlar som partierna ansvarar för i neutrala kassar utan partisymboler.

Under förtidsröstningsperioden får partier som har olika namnvalsedlar per valkrets endast distribuera valsedlar för den valkrets där förtidsröstningslokalen är placerad.

Valnämndens personal svarar för ordningen i valsedelsställen och att parti- och namnvalsedlar fylls på. Det är inte valnämndens ansvar att meddela partierna att namnvalsedlarna tagit slut.

Bilagor

1. Valsedlarnas placering inom samma avskärmning

Valsedlarnas placering inom samma avskärmning

Partivalsedlar

Namnvalsedlar

A	A	A	A	A	A			
Ö	Ö	Ö				Ö	Ö	Ö
Blanka	Blanka	Blanka						

§ 7

Upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning

Katina Staf föredrog ärendet.

VN 2021/20

Beslut

Valnämnden beslutar följande:

1. Kanslichefen får i uppdrag att fatta tilldelningsbeslut och ingå avtal med leverantör.
2. Kanslichefen får i uppdrag att, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till avtalet.

Handlingar i ärendet

- VN 2021/20-4 Upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning

Handläggare
Katina Staf
Telefon: 08-508 29 192

Till
Valnämnden

Upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning

Valnämndens kanslis förslag till beslut

Valnämnden beslutar följande:

1. Kanslichefen får i uppdrag att fatta tilldelningsbeslut och ingå avtal med leverantör.
2. Kanslichefen får i uppdrag att, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till avtalet.

Bakgrund

Under hösten har valnämndens kansli arbetat med att identifiera, besöka och planera tänkbara lokaler för förtidsröstning. Ett flertal av de lokaler som tidigare har använts för förtidsröstning bedöms inte kunna fortsättas användas på grund av brist på utrymme eller renovering. För att fortsatt kunna erbjuda väljarna en god tillgänglighet av förtidsröstningslokaler runt om hela staden föreslår kansliet en förstärkning genom att ett antal tillfälliga lokaler upphandlas och placeras ut på strategiskt viktiga platser.

Ärendet

Sedan det att kommunen 2006 övertog ansvaret för förtidsröstningen har stommen av förtidsröstningslokalerna utgjorts av de stadsbibliotek som finns runt om i staden. I takt med att förtidsröstningen blivit allt mer populär, samt att ändringar har skett i vallagen är flera av biblioteken för små för att kunna husera förtidsröstningen. Detta har lett till att kansliet har gjort bedömningen att inte vara i dessa bibliotek då vi inte på ett tillfredställande sätt kan sörja för väljarnas valhemlighet.

I augusti gjorde delar av kansliet en studieresa till Oslo under den period som de arrangerade förtidsröstning i samband med val till Stortinget. Syftet med resan vara att studera och utvärdera den lösning med tillfälliga lokaler som sedan flera val tillämpas i Oslo. Erfarenheterna från valadministrationen i Oslo är mycket goda

varför valnämndens kansli nu vill undersöka möjligheten att även i Stockholm kunna komplettera befintliga lokaler med några tillfälliga.

Valnämndens kansli har även under hösten arbetat med att hitta nya samarbeten och lösningar för att upprätthålla en god service till väljarna under förtidsröstningen. Kansliet har också inventerat vilka möjliga lokaler som finns inom stadens gränser och konstaterar att utbudet är begränsat.

Bestämmelsen om att platsen där valsedlarna läggs ut ska vara avskärmad trädde i kraft den 1 januari 2019 och tillämpades första gången vid Europaparlamentsvalet 2019. Bakgrunden till ändringen var att den plats där valsedlar lades ut i anslutning till röstmottagningsställena normalt var öppen för insyn från andra när en väljare skulle ta sina valsedlar och att flera väljare kunde plocka valsedlar samtidigt. Det innebar att en del väljare upplevde att deras valhemlighet röjdes i samband med att de tog valsedlar. Mot bakgrund av bland annat detta infördes reglerna om att valsedlarna skulle hållas avskärmade. I de flesta lokaler blir antalet valsedelstall som går att ställa upp för få i förhållande till antalet röstande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Mot bakgrund av ovanstående gällande att kansliet har identifierat att antalet befintliga lokaler inte kommer kunna fylla önskat behov av antalet förtidsröstningslokaler ska kansliet genomföra en upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning.

Detta för att på ett antal ca 10-15 platser kunna placera dessa tillfälliga lokaler, platser som har identifierats som strategiskt viktiga, där många människor rör sig och i knutpunkter där många väljare förtidsröstade vid tidigare val.

Valnämndens kansli har därför inlett en upphandling av tillfälliga lokaler för förtidsröstning. Upphandlingen genomförs så att avtalet tecknas med en enda entreprenör till de allmänna valen 2022 och med option att avropa tjänsten till Europaparlamentsvalet 2024.

Valnämndens kansli föreslår att kanslichefen får i uppdrag att besluta om att fatta tilldelningsbeslut och ingå avtal. Vidare föreslår valnämndens kansli att kanslichefen får i uppdrag att, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till avtalet.

§ 8

Sammanträdestider 2022

Roger Wihlborg föredrog ärendet.

VN 2021/33

Beslut

Valnämnden

Godkänner förslag på sammanträdestider för 2022

Handlingar i ärendet

- VN 2021/33-1 Sammanträden 22

FÖRSLAG TILL SAMMANTRÄDESTIDER FÖR VALNÄMNDEN 2022

Samtliga sammanträden äger rum kl. 8.30 om inte annat anges.

Onsdagen den 16 februari	Verksamhetsberättelse 2021
Onsdagen den 23 Mars	Röstmottagningsställen
Onsdagen den 27 april	Budgetunderlag för 2023-2025
Onsdagen den 1 juni	Tertialrapport 1
Onsdagen den 17 augusti	Förordnande av röstmottagare förtidsröstning
Fredagen den 9 september	Förordnande av röstmottagare valdag
Onsdagen den 14 september	Valnämndens preliminära rösträkning <i>(kan förlängas till 15 september).</i> Tertialrapport 2
Onsdagen den 26 oktober	<i>(reserv)</i>
Onsdagen den 16 november	<i>(reserv)</i>
Onsdagen den 14 december	<i>(reserv)</i>

§ 9

Övriga frågor

Nämnden diskuterade eventuella riktlinjer för propaganda i och utanför röstningslokaler.

Lokaler för förtidsröstning diskuterades.

Anmälan till SKR:s valkonferens görs till kansliet under december.

§ 10

Nästa sammanträde

Onsdagen den 16 februari 2022 klockan 08:30.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn

Lars Roger,Wihlborg
Maria Catharina,Piazzolla
Kent Elis,Vesterberg

Datum

2021-12-17
2021-12-17
2021-12-17